

HELSUS

POLICY DIALOGUES

HUHTIKUU: Julkiset hankinnat ja kuluttaminen

Tilaisuus 17.4, esittelijänä Taina Nikula (YM) ja kommentaattoreina Eva Heiskanen ja Minna Autio Helsingin yliopistosta

Keskustelun aluksi todettiin, että julkisella kulutuksella on suuri merkitys koska sen suuruus on jopa 30 miljoonaa euroa vuodessa, mutta kuitenkin on olemassa vain vähän tietoa miten seurata julkisen kulutuksen kestävyyttä. Lisäksi todettiin yleisesti, että hinta ohjaa edelleen hankintoja ja kulutusta, vaikka tietoa kestävämmistä valinnoista olisikin saatavilla. Laatikot kertovat päähuomiot indikaattoreittain. Keskustelun yhteenvetoa voi myös lukea täältä: <https://edu.flinga.fi/s/EVBS9FV>

Kulutuksen hiilijalanjälki

Todettiin, että kulutuksen hiilijalanjälki on kehittymässä positiivisesti ja puhtaimmilla ratkaisuilla on vaikutusta etenkin silloin kun materiaalien kulutuksen kasvu taittuu. Monet rakenteelliset syyt kuitenkin lisäävät yksityistä energian kulutusta kuten lisääntyvä yksin asuvien joukko ja asuinneliöiden kasvu. Lisäksi huomioitiin, että erityisesti energian kulutuksen piikkeihin tulisi kiinnittää enemmän huomioita. Asumisen energian kulutuksen vähentäminen vaatii koko energiajärjestelmän muutosta.

Ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräiset hiilidioksidipäästöt

Liikkuvuuden päästöt lisääntyvät koko ajan ja siksi siihen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Valittu indikaattori herätti paljon keskustelua ja koettiin, että se ei ehkä ole paras mahdollinen kuvaamaan liikkuvuutta. Sen tilalle ehdotettiin mm. CO₂ päästöjä per liikuttu kilometri per liikkumismuoto (auto, lentokone, bussi, juna) tai CO₂ päästöjä suhteessa kaikkiin liikuttuihin kilometriin tai vain liikuttu kilometrit per henkilö eriteltyinä liikkumismuodoin. Tämä kuvaisi liikkuvuutta paremmin. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että lentoliikenne olisi mukana liikkuvuuden mittaamisessa koska sen päästöt kasvavat nopeimmin lentojen lisääntymisen myötä.

Todettiin, myös että innovatiivinen julkinen kulutus, esim. autojen jaettu käyttö ja kaupunkien rooli hiilivapaan elämäntavan mahdollistajana on merkittävä.

Kasvis-, liha- ja kalaperäisten elintarvikkeiden kulutus

Ruokavalio valittiin indikaattoriksi koska se vaikuttaa ympäristöön mutta myös ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen.

Lihan kulutus on lisääntynyt tasaisesti, huolimatta siitä, että kasvisvaihtoehtoja on entistä paremmin tarjolla. Kuitenkin kasvisruuan kulutusta voisi lisätä sen sijoittaminen aina ennen lihavaihtoehtoa eikä sen jälkeen. Lisäksi ihmiset syövät entistä enemmän kodin ulkopuolella – ravintoloiden tulisi ottaa aktiivinen rooli kasvisruuan edistäjinä. Ruokatottumusten muuttamiseen ei kuitenkaan ole nopeita ratkaisuja.

Tottumusten lisäksi rakenteelliset tekijät suosivat liha- ja maitotuotteita kuten erilaiset taloudelliset tuet. Lisäksi iso kysymys on mitä tehdä ruokahävikillä.

Yhdyskuntajätteen kehittyminen

Jätteen käsittely on parantunut huomattavasti aikaisemmasta mutta ihmisten tavat muuttuvat hitaasti. Myös hyödykkeiden pakkauskoot ovat usein ongelmallisia ja johtavat turhaan jätteeseen. Lisäksi keittiöitä ei vielä kukaan suunnitella palvelemaan kierrätystä. Palvelumuotoilua voisikin käyttää paremmin hyödyksi uusien vaihtoehtojen etsimisessä. Suomella olisi myös mahdollisuus ottaa johtavaa asemaa muoville vaihtoehtoisten pakkausmateriaalien kehittäjänä ja niiden käytön edistäjänä.